

12 квітня – День працівників ракетно-космічної галузі України

У «зоні» конверсії, або Як армії позбутися баласту?

Скорочення й розвиток Збройних Сил України передбачає не лише перехід на контрактну армію, а й конверсію військового майна, баз, містечок, тобто зміну цільового призначення колишніх військових об'єктів.

За офіційними даними Міністерства оборони України, в Одеському регіоні сьогодні 187 військових містечок, із яких понад 80 уже вивільнено. Проте місцева влада не поспішає брати їх у комунальну власність. Утримання ж зайвих військових об'єктів обходиться державному бюджету в мільйони. В умовах хронічного недофінансування Збройних Сил військові бази та містечка втрачають інвестиційну привабливість і перетворюються на свого роду «зону» для місцевих «сталкерів» – розкрадачів майна. Як із цим бути?

На ці та інші запитання нашого кореспондента відповідає генеральний директор Державного підприємства «Укрспецконверсія» **Юрій КОНЮХОВ:**

– Наше підприємство для цього і було створено в 2002 році, щоб одночасно з виконанням програми соціальної і професійної адаптації військовослужбовців здійснювати конверсію військових містечок, – пояснює він. – Я сам – кадровий військовослужбовець, полковник запасу, і не з чуток знаю проблеми гарнізонів, де вивільнялися території і військові об'єкти.

Спочатку ми «замикалися» на Національному координаційному центрі адаптації військовослужбовців, звільнених у запас або відставку, і конверсії військових об'єктів (НКЦ) й отримали 8 містечок в Одеській області, що раніше належали Міністерству оборони, МВС і ДП «Укркосмос». І все це – за програмою конверсії...

Нам передавали занедбані містечка. Проте, вживши продуманих конверсійних заходів на цих військових об'єктах, наше підприємство заробило непогані кошти для держави, яка через Фонд держмайна отримала понад 5 мільйонів гривень! Та це лише невелика частина того, що насправді можна було зробити.

– А що завадило?

– У 2005 році Кабінетом Міністрів було прийнято рішення про ліквідацію НКЦ і наше підприємство підпорядкували щойно створеному Державному департаменту адаптації військовослужбовців, звільнених у запас або відставку, та конверсії колишніх військових об'єктів Міністерства оборони. 2006-го тимчасово... припиняється програма конверсії військових об'єктів. Відтоді ми, по суті, над нею не працюємо. Хоча є позитивний європейський досвід. У таких країнах, як Польща, Румунія, Болгарія, Словаччина, конверсія постачає гроші до бюджету, дає робочі місця людям! І що важливо – друге життя колишнім військовим містечкам.

Дивно, чому досвід країн НАТО з конверсії нам не підходить? Більше того, сьогодні на баланс нашого державного підприємства декілька цілісних майнових комп-

лексів, і ми витрачаємо свої «господарчі розрахункові» гроші на їхню охорону й підтримку. Ми не можемо укласти ні спільні договори, ні здати об'єкти в оренду! Бо керуємося постановою Кабінету Міністрів України № 313 від 2 квітня 2008 року.

– Тобто законодавча база відстає від потреб життя?

– Ні, вона є. Лише потрібно ознайомитися з постановою Кабінету Міністрів України № 81 від 18 січня 2003 року. Там усе розписано від початку до кінця! Там чітка, продумана програма конверсії з урахуванням досвіду інших країн.

До речі, у постанові зазначено, що наше підприємство за рішенням і узгодженням з міністром оборони, а також з Кабміном може брати на баланс військові та інші містечка, які залишилися після скорочення силових структур. Також згідно з цим документом ми маємо право на господарську діяльність з використанням майна колишніх військових частин.

– А чи є інвестори?

– Скажімо так: були. Нам пропонували 10 мільйонів доларів для реконструкції Центру космічного зв'язку в селі Алтестове, що в Біляївському районі Одеської області. Цьому проекту потрібно було дати лише поштовх і він би «пішов». Це – телефонізація, космічний і мобільний зв'язок, робочі місця для мешканців навколишніх сіл... Але чомусь не було виявлено зацікавленості в реалізації цього проекту.

На сьогодні є пропозиції від китайських підприємств, які згодні інвестувати нашу економіку, відкрити в нас заводи з виробництва теплоізоляційних матеріалів для будинків. До того ж гарантують розгорнути виробництво, навчити наш персонал і пайову участь 50 на 50! Їм потрібні лише територія для розміщення цих заводів та юридична підтримка.

– Можливо, комусь на руку така ситуація з військовими містечками?

– Що можна сказати? Це вже справа прокуратури і СБУ. Наше підприємство у власній економічній діяльності дотримується закону, і нас не раз перевіряли відповідні органи та служби (КРУ, СБУ, Рахункова палата України). А запропоновані нами схеми конверсії військового майна керівництво схвалювало.

– Яким, на ваш погляд, має бути алгоритм дій під час конверсії військових містечок?

– Ще 2004 року ми пропонували розділити військові об'єкти з огляду на розвиненість інфраструктури й інвестиційну привабливість на три групи: привабливі для

Такий вигляд має розформована військова частина зенітно-ракетного полку (Одеська область)

інвестицій; периферійні містечка, в яких військова частина є основним працедавцем; містечка, що розташовані далеко від великих населених пунктів (переважно колишні бази ППО, ВПС, Ракетних військ).

Проблем з конверсією військових містечок першої групи, як правило, не виникає. Покупці та інвестори знаходяться досить швидко. А ось військові об'єкти другої і третьої груп практично нікому не потрібні. І ми працюємо саме з такими військовими містечками. Передайте їх нашому підприємству і ми знайдемо їм застосування! Схема передбачає приведення будь-якого військового об'єкта до ознак товару (тобто оформлення земельної ділянки, майна у власність, його реальну оцінку).

Отже, військове містечко потрібно готувати до передачі або продажу. А для цього – оформити необхідні документи і насамперед отримати свідоцтво на власність (будівлі і споруди). Згідно зі статтею 123 Земельного кодексу України той, хто має право на будівлі і споруди, має право на відведення цієї ділянки землі, і місцеві органи влади, хочуть вони цього чи ні, зобов'язані відвести землю й видати державний акт, далі здійснити оцінювання, рецензію на оцінку, що вона є об'єктивною.

Ця велика робота, звісно, потребує великих коштів, але в підсумку ми отримуємо повний комплект документів, дуже важливий для інвестора або покупця. Якщо прийнято рішення про реалізацію військового об'єкта і є ці документи, необхідно подати заявку на фірму, яка уповноважена проводити аукціони. Структура, що перемогла, перераховує гроші, а 90 відсотків їх надходять на рахунки Міністерства оборони. Скажіть, чому це не вигідно?

– **Ось так, одним махом, усе продати?**

– Ні, не зовсім так. Ми – господарське розрахункове Державне підприємство і від держави не одержуємо коштів. Реалізувавши деякі військові об'єкти, отримуємо оборотні кошти для здійснення конверсійних заходів у колишніх військових містечках (другої і третьої груп), які розвиватимуться за рахунок продажу перших двох-трьох! Розумієте? Це означає, що там відкриють спільні підприємства, з'явиться спільна діяльність, оренда, прийде інвестор, а з ним – і робочі місця. Переконалий, у підсумку всі виграють – і ті, хто там проживає, і Міністерство оборони матиме прибуток за Спецфондом!

– **І останнє, Юрію Максимовичу, 2004 року, в Україні було 22 державні підприємства, які працювали над конверсією, а сьогодні залишилися лише ДП «Укрспецконверсія». У чому таємниця довголіття?**

– Вважаю, у цьому заслуга Державного департаменту адаптації військовослужбовців Міністерства оборони, звільнених у запас або відставку. Нас розуміють і підтримують у багатьох питаннях! А також велике спасибі моїй команді, яка складається з ініціативних, грамотних, чесних людей, переважно офіцерів запасу. Вони не сидять склавши руки, а працюють на перспективу.

Хочу зазначити, що останні 5 років «Укрспецконверсія» в рамках конверсійних заходів завзято виконує Програми соціальної і професійної адаптації військовослужбовців, звільнених у запас або відставку, і членів їхніх сімей.

Активно співпрацюючи з Одеським регіональним центром адаптації і працевлаштування офіцерів та членів їхніх сімей, ми сприяли в перепідготовці й адаптації майже 2000 осіб. А в рамках Програми «НАТО–Україна з перепідготовки військовослужбовців» і програм ОБСЄ, TESIS було адаптовано й навчалися на курсах іноземних мов, бізнес-курсах, комп'ютерних та економічних курсах, спецкурсах для військових моряків, митних брокерів майже 700 осіб!

Розмову вів Євген ТИЩУК.
Фото автора.

Добірка **Віче**
журналу

Одеська обласна державна адміністрація у минулі роки не раз зверталася до Кабінету Міністрів України та Міністерства оборони України щодо прискорення передачі місцевим органам влади військових містечок, вивільнених під час реформування Збройних Сил України. Процес передачі відбувається дуже повільно, постійно гальмується і триває вже 6 років. Це призводить до пограбування державного майна, значних витрат коштів на охорону та утримання об'єктів, неабияких збитків для держави.

На території Одеської області сьогодні вивільнено цілковито або частково 82 військові містечка та земельні ділянки. Міністерство оборони України передбачає 23 із них передати місцевим органам влади безоплатно, 48 – реалізувати за кошти та 8 – під забудову.

Але протягом останніх років уряд не приймав рішень щодо безоплатної передачі військового майна та земель, оскільки Міністерство фінансів відмовляло Міністерству оборони в погодженні документів, посилаючись на необхідність наповнення спеціального фонду. Водночас постійно діюча комісія Міністерства оборони з питань використання фондів та земель оборони, які вивільняються під час реформування Збройних Сил, практично не розглядає питання про їх безоплатну передачу.

Аналіз відповідності цільовому призначенню та ефективності використання земель Збройних Сил України свідчить, що військові містечка та житловий фонд передаються без передачі земельних ділянок під ними по всій області. Неврегульованість питань, пов'язаних із земельними відносинами, спричиняє виникнення правових суперечок між органами влади на місцях та Міністерством оборони стосовно використання цих земельних ділянок.

Земельні ділянки Міністерства оборони вже більш як 5 років вивільнено, але їх не використовують за призначенням та не передають місцевим органам влади, що спричиняє соціальну напруженість серед населення області. Найбільше викликають занепокоєння земельні ділянки Міністерства оборони України в містах Білгороді-Дністровському, Котовську та таких районах області:

- Білгород-Дністровському (території колишніх військових частин) – 821,2 га;
- Болградському (колишній військовий аеродром) – 2189,85 га;
- Іванівському (колишній військовий аеродром у с. Петрівка) – 645,6 га;
- Комінтернівському (територія колишньої військової частини та полігона Одеського інституту Сухопутних військ) – 2000 га;
- Тарутинському (територія колишнього загальновійськового полігона зарахована до земель запасу, але досі триває розгляд судової справи щодо визначення власника цих земель. Міністерство оборони України не використовує цих земель за призначенням і не бажає віддавати їх місцевим органам влади) – 23943 га, територія військових частин та військових містечок – 800,97 га.